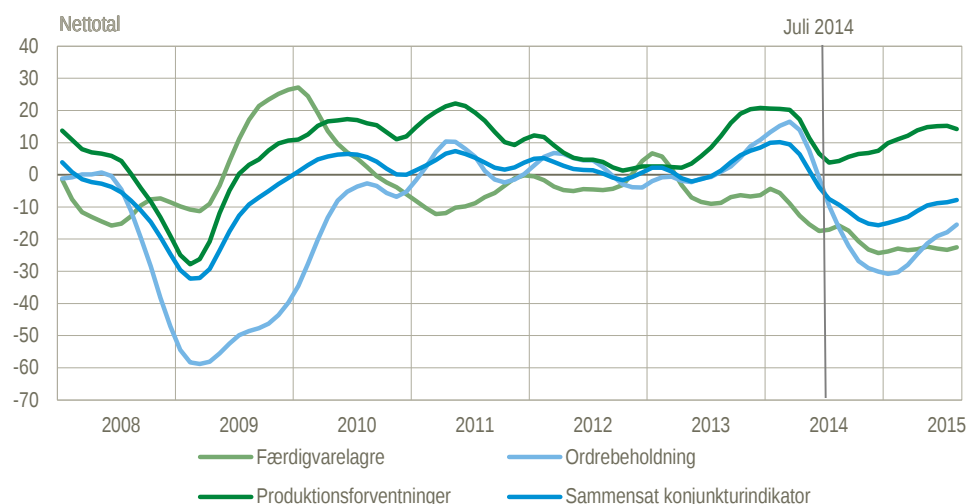

Op og ned i industriens konjunkturbarometer

Over det seneste år har den sammensatte konjunkturindikator for industrien befundet sig i det negative område. Dette har vakt undren blandt nogle brugere af statistikken. Niveauet har ikke harmoneret med et forventet opsving. Grafen herunder viser den sammensatte konjunkturindikator og dens tre underkomponenter.

Sammensat konjunkturindikator for industri (sæsonkorrigeret) og dens tre komponenter

Anm.: Den sammensatte konjunkturindikator er et simpelt gennemsnit af forventet produktion (sæsonkorrigeret), vurderet ordrebeholdning (ikke-sæsonkorrigeret) og vurderede færdigvarelagre (ikke-sæsonkorrigeret). Sidstnævnte er vist med negativt fortegn, fordi den indregnes i den sammensatte indikator sådan - for store færdigvarelagre betragtes som noget negativt. Data er udglattede af visuelle grunde, se note 1, hvorfor de eksakte værdier ikke kan aflæses på kurverne.

Det fremgår af grafen, at alle tre under-indikatorer er aftaget i løbet af 2014, men det er især negative vurderinger af ordrebeholdningen, der har trukket indikatoren ned.

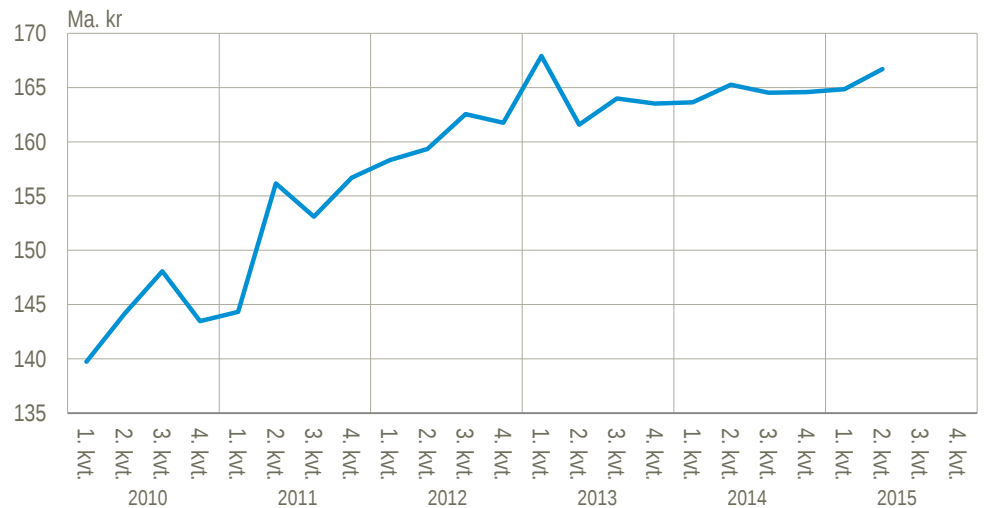
Heterogenitet blandt virksomheder

Der kan være et modsætningsforhold i, at ordrebeholdningen vurderes som ikke-tilstrækkelig, og færdigvarelagrene vurderes som for store, samtidig med at der er overvejende positive produktionsforventninger. Imidlertid er det i forskellige analyser af de enkelte virksomheders besvarelser (se [NYT fra Danmarks Statistik 2015 nr. 92](#) og [nr. 408](#)) vist, at modsætningerne reflekterer en heterogenitet blandt virksomhederne. Således er det kun en lille andel af virksomhederne – vægtet efter antal ansatte – der samtidig med ikke-tilstrækkelig ordrebeholdning har svaret stigende produktionsforventninger.

Optimistiske produktionsforventninger ikke bekræftet

Virksomhedernes optimistiske forventninger til den kommende produktion igennem 2014 synes ikke at være realiseret, når der ses på [Nationalregnskabets produktionsværdi for industrien i mængder](#). Produktionsværdien topper i 2. kvartal 2014, falder i 3. kvartal og forbliver uændret igennem 4. kvartal 2014 og 1. kvartal 2015. Der har altså været en tydelig stagnation i perioden.

Nationalregnskabsets produktionsværdi i mængde, industri, sæsonkorrigeret

Tysklands og Sveriges produktionsindeks

Stagnationen i den danske industriproduktion er på linje med de to nabolande Tyskland og Sverige. Igennem hele 2014 har Tysklands [produktionsindeks](#) for industrien ligget stort set uændret, mens tilsvarende indeks for Sverige har været faldende i samme periode.

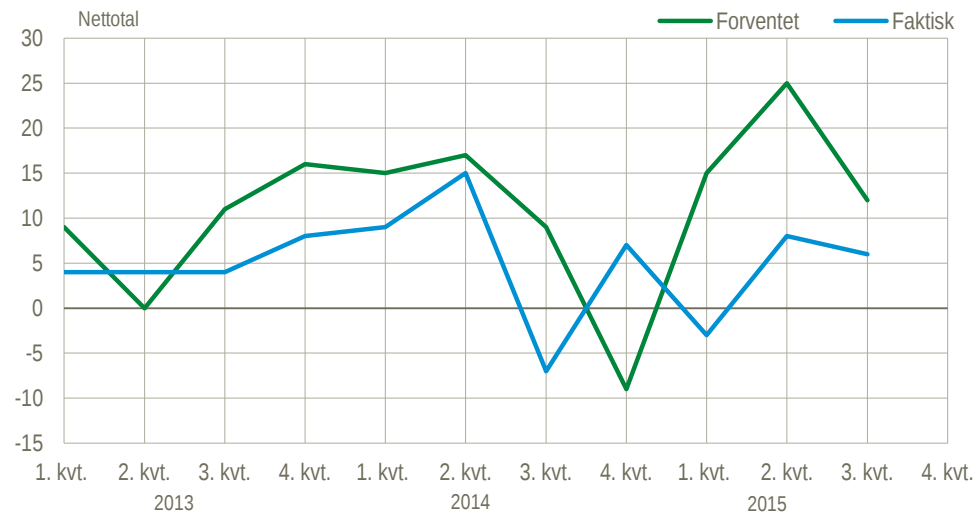
Omlægning af spørgeskema

I juli 2014 blev det bagvedliggende [spørgeskema](#) omlagt og dermed fuldt ud harmoniseret med EU [guidelines](#). Se note 2. Dette kunne have bevirket et ændret svarmønster, således at det fald, der allerede i månederne forinden var observeret, blev forstærket af denne omlægning. De nye spørgsmål er mere værdiladede end de gamle. Der spørges nu, om ordrebeholdningen er *mere end tilstrækkelig* eller *ikke tilstrækkelig*, og der spørges om lagerbeholdningen er *for stor* eller *for lille*. Hidtil skulle der svares mere neutralt, om beholdningerne var større eller mindre. Der spores imidlertid ikke noget oplagt brud i data i denne overgangsperiode. Før omlægningen faldt den sammensatte konjunkturindikator fra maj til juni med 7 procentpoint, fra 1 til minus 6, og fra juni til omlægningsmåneden juli faldt indikatoren også med 7 procentpoint fra minus 6 til minus 13. Det er også værd at nævne, at faldet i under-indikatoren for ordrebeholdning har været kontinuert frem til udgangen af 2014 og ikke er specielt kraftigt i juli.

Sammenligning med ordreindgang

Der kan sammenlignes med mange andre indikatorer, som enten er i harmoni eller disharmoni med udviklingen i konjunkturindikatoren for ordrebeholdningen. Et eksempel er konjunkturbarometerets kvartalsvise spørgsmål om forventning til og vurdering af eksportordreindgangen – altså fald/vækst i eksportordrebeholdningen.

Eksportordreindgang i industrien, faktisk (seneste kvartal) og forventet (aktuelt kvartal)

Anm.: Kvartalsmålinger udføres ved indgangen til et givent kvartal. Den forventede udvikling referer til dette kvartal, mens den faktiske udvikling refererer til det seneste kvartal.

Det ses at indikatoren for den *faktiske eksportordreindgang over det seneste kvartal* i målingen for 3. kvartal 2014 falder brat og altså indikerer en negativ udvikling igennem 2. kvartal. Tilsvarende falder indikatoren for den *forventede eksportordreindgang i indeværende kvartal* i målingerne for 3. og 4. kvartal. Disse to indikatorer har ikke fået ændret svar-formulering i betydningsmæssig grad, se note 3, men peger alligevel på et fald i ordrebeholdningen.

Barometerets natur

Konjunkturbarometerdata skal sammenlignes med kvantitative data med påpasselighed. Spørgsmålene i barometrene rettes til virksomhedens ledelse, der bedes udtrykke deres umiddelbare forventninger og vurderinger ud fra en føling med virksomhedens situation. Der forventes ikke særskilte udtræk af regnskab eller lignende.

Hvad der indhentes fra virksomhederne er indikationer for udbredelsen af forventninger og vurderinger, fx af hvor udbredt oplevelsen af ikke-tilstrækkelig ordrebeholdning er. Indikatoren skal opfattes som en strømpil, og kan ikke oversættes til en præcis måling af aktivitetsudviklingen. Et faldende tal vil betyde, at bekymringerne breder sig. Men et faldende tal indikerer ikke nødvendigvis, at graden af ikke-tilstrækkelighed hos den enkelte også forværres. Dette betyder, at ordrebeholdningens dyk i 2014-15 til det halve af dykket i 2008-09 ikke umiddelbart kan oversættes til økonomiske og andre kvantitative størrelser, men bør tolkes som, at der har været en udbredt bekymring, og som i udbredelse har involveret halvt så stor en del af industrien, målt på beskæftigelsen, som i 2008-09.

Note 1. De oprindelige grafer er af visuelle grunde udglattede med Hodrick-Prescott-filter (faktor 2) for at fjerne korttidsfluktuationer. Originale data kan ses i [Statistikbanken, tabel BARO8](#).

Note 2. jfr. Statistikkens kvalitetsdeklaration:

Fra og med juli 2014 er formuleringen af spørgsmålene i spørgeskemaet ændret for at være i fuld harmoni med DG ECFIN's [guidelines](#). Tidligere var spørgsmålene af typen "Hvordan vurderer du, at udviklingen (fx mht. produktion) i maj-juli har været for virksomheden sammenlignet med februar-april? Sæt kryds i enten *mindre*; *uændret* eller *større*". Nu sammenlignes der ikke længere imellem to 3-månedersperioder. I stedet spørges der: "Hvordan vurderer du, at udviklingen har været for virksomheden over de seneste 3 måneder (maj-juni), Sæt

kryds i enten *faldende*; *uændret* eller *stigende*." Ændringerne menes ikke at have indflydelse på resultaterne og der er ikke sporet databrud.

Samtidig er svarmulighederne til spørgsmålet om råvare- og færdigvarelagrenes størrelse ændret fra *mindre*; *uændret* eller *større* til *for små*; *passende* eller *for store*. Endvidere er spørgsmål om ordrebeholdning ændret fra *mindre*; *uændret* eller *større* til *ikke tilstrækkelig*, *tilstrækkelig* eller *mere end tilstrækkelig*. Heller ikke i disse tilfælde er der sporet databrud.

Note 3. Svarmulighederne til spørgsmål om ordreindgang og eksportordreindgang er i juli 2014 ændret fra *mindre*; *uændret* eller *større* til *faldende*; *uændret* eller *stigende*.